

SAĞLIK ALANINDA KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM KULLANIMI VE ÖNEMİ

İSG Uzmanı Melek İRMAK

melek.irmak@gazi.edu.tr

HASTANE ÇALIŞANLARINI KORUNMA YAKLAŞIMLARI

Hastane Çalışanlarını İşyerindeki Risklerden Korunma Programlarının 4 Ana Korunma Yaklaşımı Vardır. *

İLK YAKLAŞIM EĞİTİM VE İDARİ KONTROLLER. Çalışanlar maruziyet yaşamadan önce, bulaşıcı hastalığı olan hastaları bilmeleri amacı ile kullanılan prosedürler ve izolasyon politikalarını içermektedir.

*(<http://www.cdc.gov/hai/pdfs/ppe/ppeslides6-29-04.pdf>)

HASTANE ÇALIŞANLARINI KORUNMA YAKLAŞIMLARI

İKİNCİ YAKLAŞIM MÜHENDİSLİK KONTROLLERİDİR. Tüberküloz gibi hava yolu ile bulaşan hastalığı olan hastalar için negatif basınç odalarının yapılması.

Ege'nin ilk negatif basınçlı izolasyon odası açıldı

29.5.2019 13:43

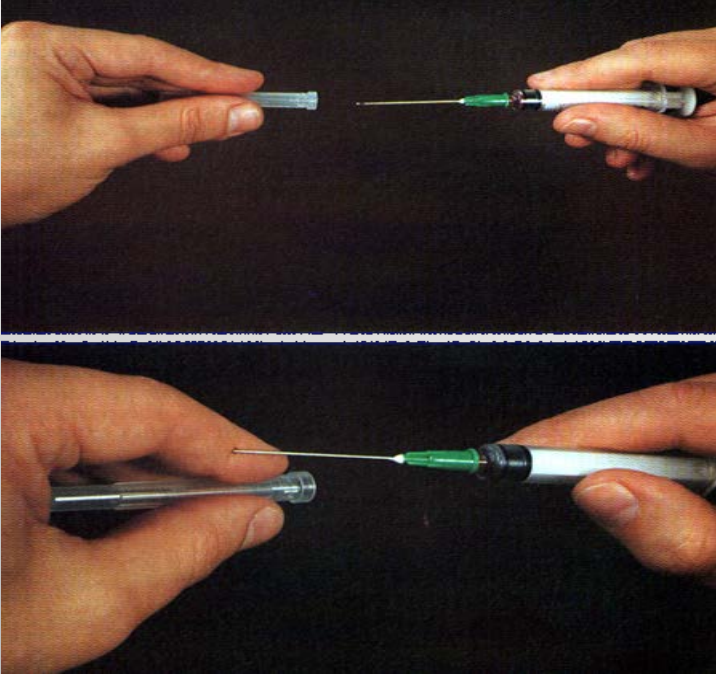
Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği içinde yer alan Ege Bölgesi'nin ilk 'negatif basınçlı izolasyon odası', Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde açıldı.

HASTANE ÇALIŞANLARINI KORUNMA YAKLAŞIMLARI

ÜÇÜNCÜ YAKLAŞIM İŞ UYGULAMALARININ KONTROLÜDÜR.

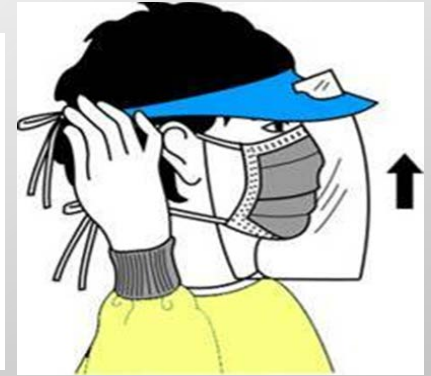
İğnelerin kapağının tekrar kapatılmaması.

HASTANE ÇALIŞANLARINI KORUNMA YAKLAŞIMLARI

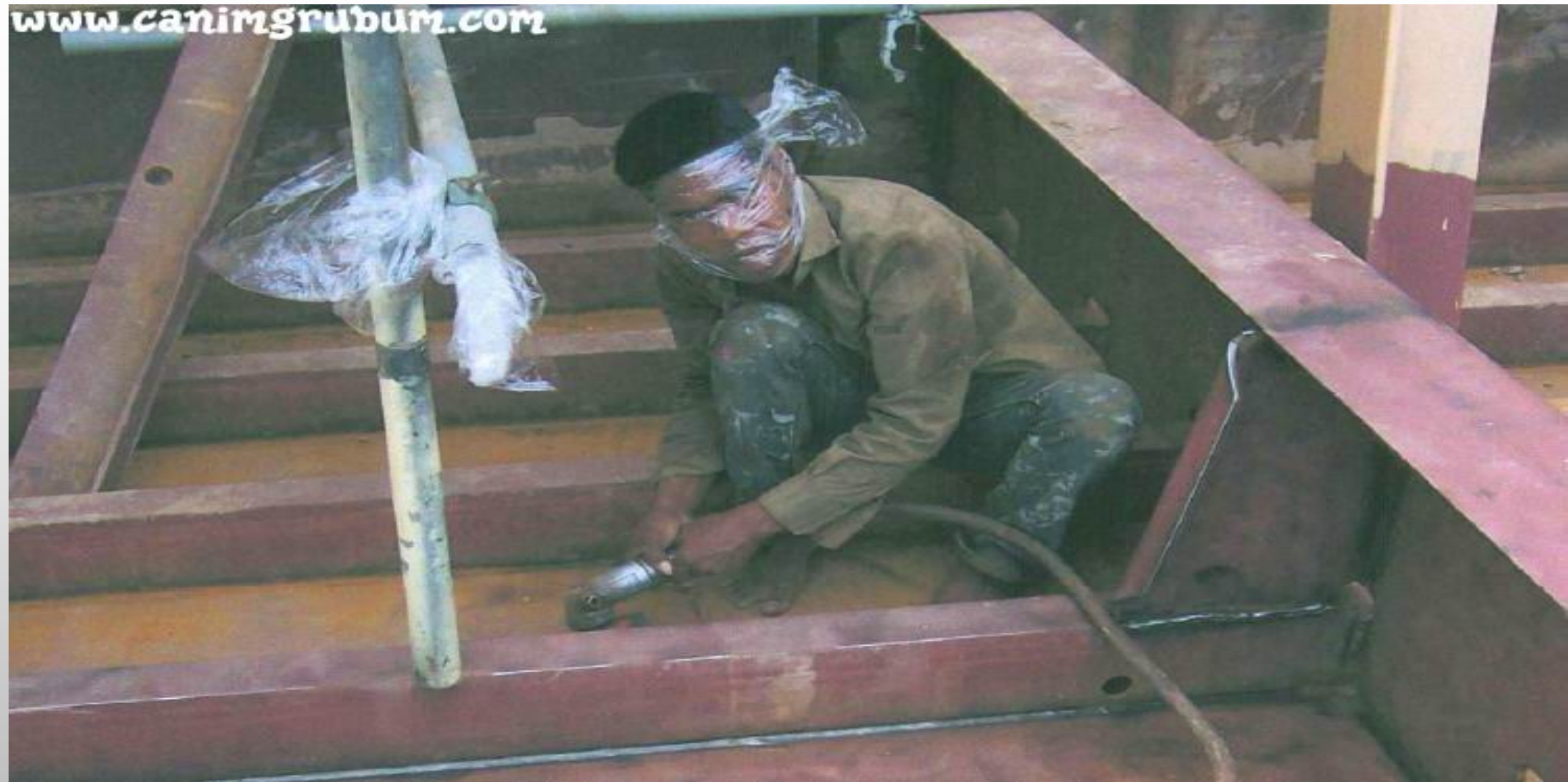
DÖRDÜNCÜ BİLEŞEN **KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM (KKD)**

KULLANIMIDIR. KKD korunma hiyerarşisinin son kısmında yer almasına karşın, bulaşıcı hastalıklardan sağlık çalışanlarını korumada oldukça önemlidir.

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM (KKD) NEDİR?

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM (KKD)

Bir veya Birden Fazla Sağlık ve Güvenlik Riskine Karşı Korunmak İçin
Kişilerce Giyilmek, Takılmak Veya Taşınmak Amacıyla Tasarlanmış
Herhangi Bir Cihaz, Alet Veya Malzemedir.

NEDEN KKD KULLANILMALI ?

- Çeşitli tehlikelere maruziyeti en aza indirmek için
- Enfeksiyon materyallere karşı korunmak amacıyla
- İnfeksiyöz vücut sıvıları ile temas potansiyeli olan sağlık çalışanlarını korumak, aynı zamanda hastaları da sağlık çalışanlarının mikrobiyal florasından da korumak için kullanılır.

KİM SORUMLU?

İşyerlerinde uygun KKD seçilmesi ve bunların kullanılması için işveren ve çalışanların sorumlulukları bulunmaktadır.

İŞVERENLERİN SORUMLULUKLARI

- Fiziksel ve sağlık zararlarını belirlemek ve kontrol etmek için işyerinin “tehlike değerlendirilmesinin” yapılması,
- Çalışanlar için uygun KKD belirlenmesi ve sağlanması,
- KKD kullanımı ve bakımı konusunda çalışanların eğitimi,
- Hasar görmüş veya yıpranmış KKD değiştirilmesini ve bakımı
- Periyodik olarak KKD programının etkinliğinin gözden geçirilmesi, güncellenmesi ve değerlendirilmesidir.

ÇALIŞANLARIN SORUMLULUKLARI

- KKD uygun şekilde giyme
- KKD konulu eğitim toplantılarına katılma
- KKD bakımı, temizliği ve korunması
- KKD değişim veya onarıma gereksinimi olduğunun sorumluya bildirilmesidir.

SAĞLIK ALANINDA KULLANILAN KKD TÜRLERİ

- ELDİVEN
- ÖNLÜK
- MASKE
- GÖZLÜK
- YÜZ SİPERLİĞİ
- BONE

KKD SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

KKD seçimini etkileyen üç kriter vardır.

- **MARUZİYET TİPİ:** Giysilere nüfuz edebilen büyük hacimlerdeki kan veya vücut sıvıları veya dokunarak sıçrama veya püskürme gibi beklenen maruziyetin şekli belirleyici olmamalı.
- **İŞİN NİTELİĞİNE UYGUNLUĞU VE SAĞLAMLIĞI:** Örneğin KKD için önlük seçilip seçilmeyeceği veya eğer önlük seçilirse sıvıya dayanıklı mı olmalı, sıvı geçirmez mi olmalı veya hiçbirisi mi olmamalı.
- **KİŞİYE UYGUNLUK:** KKD kişisel kullanıma uygun olmalıdır ve işgücünü koruyabilmek için çalışanın vücut ölçülerine uygun olmalı.

ELDIVEN

ELDİVEN

Eldivenler sağlık alanında en yaygın kullanılan KKD türüdür. 1980'lerin ortalarından itibaren sağlık çalışanlarının günlük uygulamalarının bir parçası olarak kullanılmaya başlanmıştır. Tıbbi eldivenlerin vinil, nitrile vb, steril ve steril olmayan eřitleri mevcuttur ve gereksinime göre uygun olan seçilmelidir.

Sağlık alanında kullanılan eldivenler birçok farklı materyallerden yapılmaktadır. kullanım durumlarına göre de uygun materyalden yapılmış olan eldivenlerin seçilmesi gerekmektedir.*

*(National Services Scotland, 2012; Pratt, 2001).

Tablo 2. Farklı Eldiven Materyallerinin Avantaj ve Dezavantajları

Materyal	Avantajlar	Dezavantajlar
Doğal Kauçuk (NRL)	Lateks NRL eldivenler kanla bulaşan virüslere karşı yüksek düzeyde koruma sağlar ve bu nedenle lateks kan ve vücut sıvıları ile çalışırken tercih edilen materyaldir. Esnek, dayanıklı ve ucuzdur Giyimi kolaydır ve ele uygundur El hassasiyeti iyidir ve el becerisine zarar vermez	Lateks alerjisi ve iritan kontakt dermatit gelişme riskini artırır.
Nitril	Vücut sıvılarına karşı iyi bir bariyerdir Yırtılmaya dirençlidir Latekse duyarlılığı olan kişiler için iyi bir alternatiftir. Bazı kimyasallara karşı iyi bir bariyer özelliği vardır (Örn: Antineoplastik ajanlar).	Nitrile karşı alerjik reaksiyonlar rapor edilmiştir Lateksten daha az elastiktir Daha yüksek maliyetlidir
Neoprene	Vücut sıvılarına karşı iyi bir bariyerdir Latekse benzer elastik özelliklere sahiptir Latekse duyarlı kişiler için iyi bir alternatiftir	Maliyeti yüksektir
Tactylon	Latekse benzer elastik özellikler içerir Bilinen bir alerjen içermez	Belirli kimyasallarla temas ettiğinde hızlıca delinir örn: alçı
Viniyl (PVC)	Maliyeti düşüktür Düşük riskli işlemler için uygundur. Kullanıcılarda alerji veya diğer cilt reaksiyonları saptanmamıştır	Kanla bulaşan virüslere karşı geçirgenliği fazladır Lateksten daha kolay yırtılır Sızdırmaya eğilimlidir Elastik değildir ve boldur

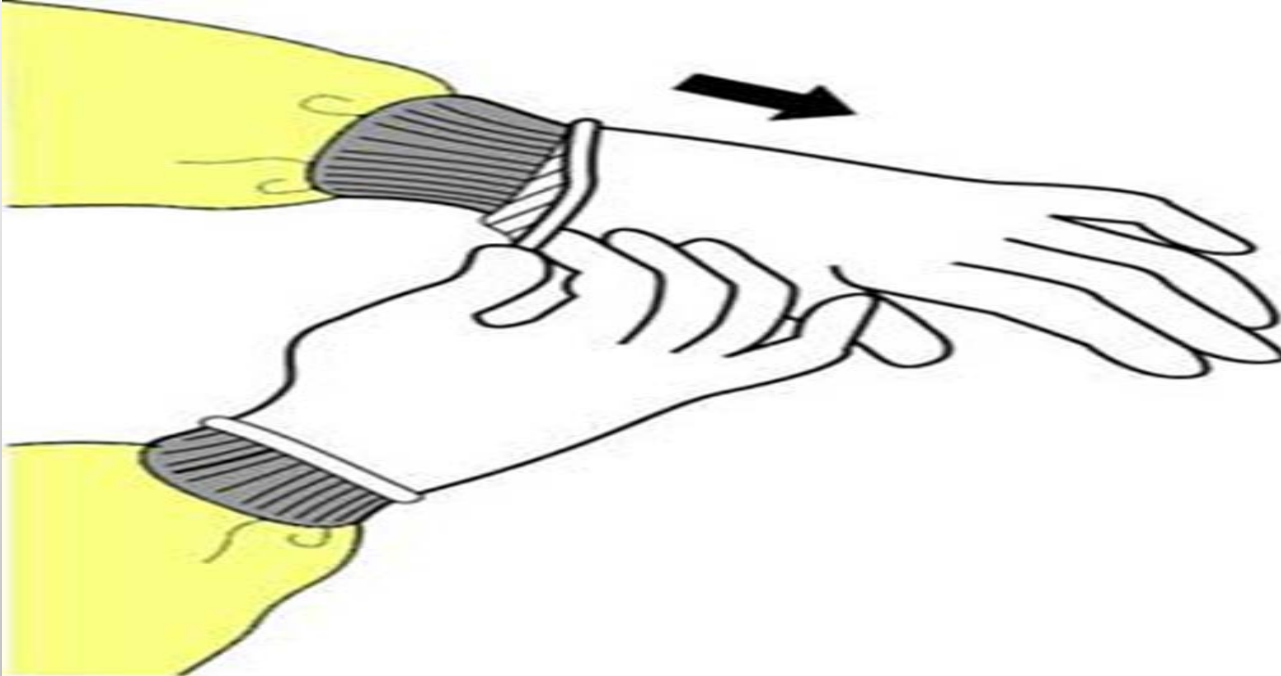
(Sinanan-Ramcharitar, 2006; Johnston, 2012; National Services Scotland, 2012)

ELDIVEN GİYERKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Eldivenler en son giyilmeli
- Doğru tip ve boyutta eldiven seçilmeli
- Eldiven giymeden önce eller yıkanmalıdır.

ELDİVEN GİYERKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Önlük kolları üzerine çekilmeli

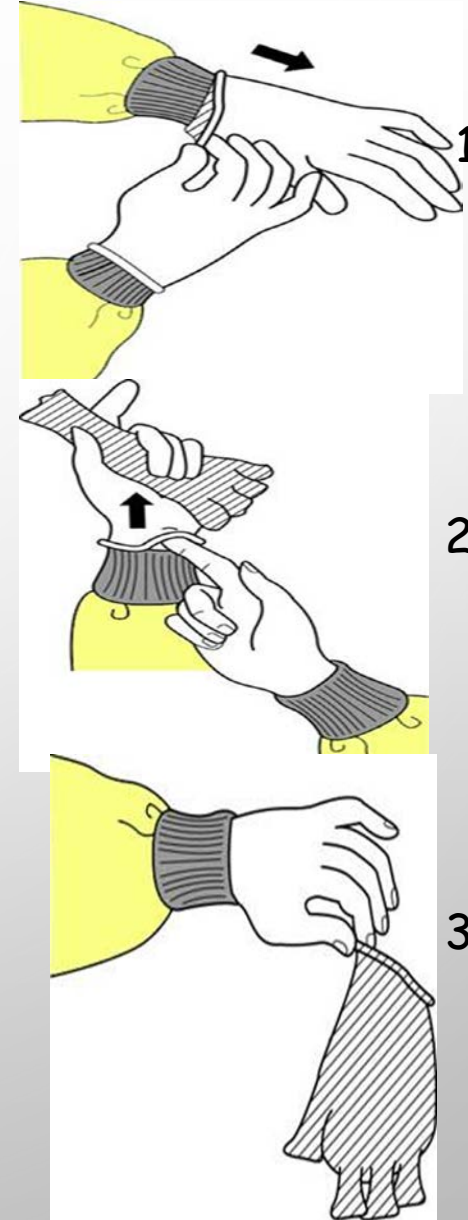

ELDİVEN GİYİLDİKTEN SONRA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Temizden kirliye doğru çalışılmalı
- Eldiven ile çalışırken kendine ve çevreye kontamine temas sınırlanmalı
- Eldivenleri tekrar kullanılmamalı
- Gerektiğinde değiştirilmeli
- Eldiven üzerine el dezenfektanı uygulanmamalı veya eldivenli eller yıkanmamalıdır.

ELDİVEN ÇIKARILIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Elin üzerinden sıyrılarak içi dışına çevrilir
- Diğer eldivenli el ile tutulur
- Eldivensiz parmakla bilekten diğer eldiven sıyrılır
- İçi dışına çevrilerek her iki eldivenden oluşan küçük bir torba şeklinde atılır

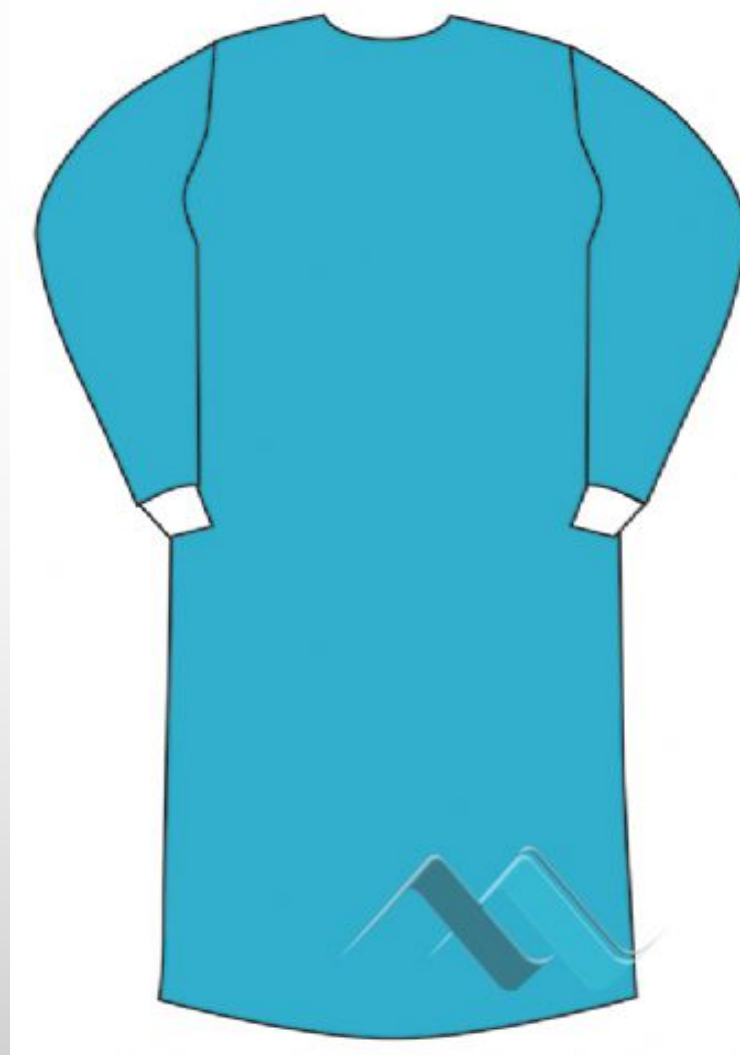

**ELDİVENLERİ ÇIKARTIKTAN SONRA,
ELLERİNİZİ YIKAMAYI**

UNUTMAYIN !

ÖN LÜK

ÖNLÜK

Gövdeyi tamamen kaplayan , vücuda uygun ve bilekleri sıkmadan kavrayacak şekilde uzun kollu olarak tasarlanan vücut koruyuculardır.

ÖNLÜK SEÇERKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

ÖNLÜK SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN ÜÇ FAKTÖR VARDIR.*

KULLANIM AMACI: İzolasyon önlükleri genellikle kıyafetleri korumak amacıyla tercih edilir. Kolsuz önlükler kısıtlı bir kontaminasyonun tahmin edildiği yerlerde kullanılmaktadır. Eğer kolların kontamine olacağı düşünülüyorsa mutlaka önlük tercih edilmelidir.

MATERYALİN ÖZELLİKLERİ: Yıkayıp yıkanmayacağını, tek kullanımlık olup olmayacağını belirlenmelidir. Örneğin; sıvı sızması olası ise sıvı geçirmez bir önlük tercih edilmelidir.

HASTA RİSKLERİ: Steril önlük yerine temiz önlük kullanılıp kullanılmayacağını belirler. Temiz önlükler genellikle izolasyon için kullanılır. Steril önlükler ise sadece invaziv işlemlerin uygulanması için gereklidir.

ÖNLÜK TÜRLERİ VE KULLANIM ALANLARI

	Amacı/Kullanımı	Açıklama
Plastik Önlükler	Giysilerin vücut sıvıları ile maruziyet riski olduğunda kullanılmalıdır.	Tek kullanımlıdır. Kullanıldıktan sonra atık kutusuna atılmalıdır.
Önlükler Su geçirmez veya suya dayanıklı, steril veya steril olmayan	<ul style="list-style-type: none"> • Vücut sıvılarına çok miktarda maruziyet durumu varsa koruma sağlarlar • İnvaziv işlemler sırasında hasta için enfeksiyon riskini azaltır • Belirli enfeksiyon durumlarında personel için daha iyi koruma sağlar	Temel kullanım alanları: Ameliyathaneler Endoskopi birimleri Doğum salonu Aseptik ilaç hazırlama üniteleri Steril işlemler için mutlaka steril önlükler kullanılmalıdır.

ÖNLÜK GİYERKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

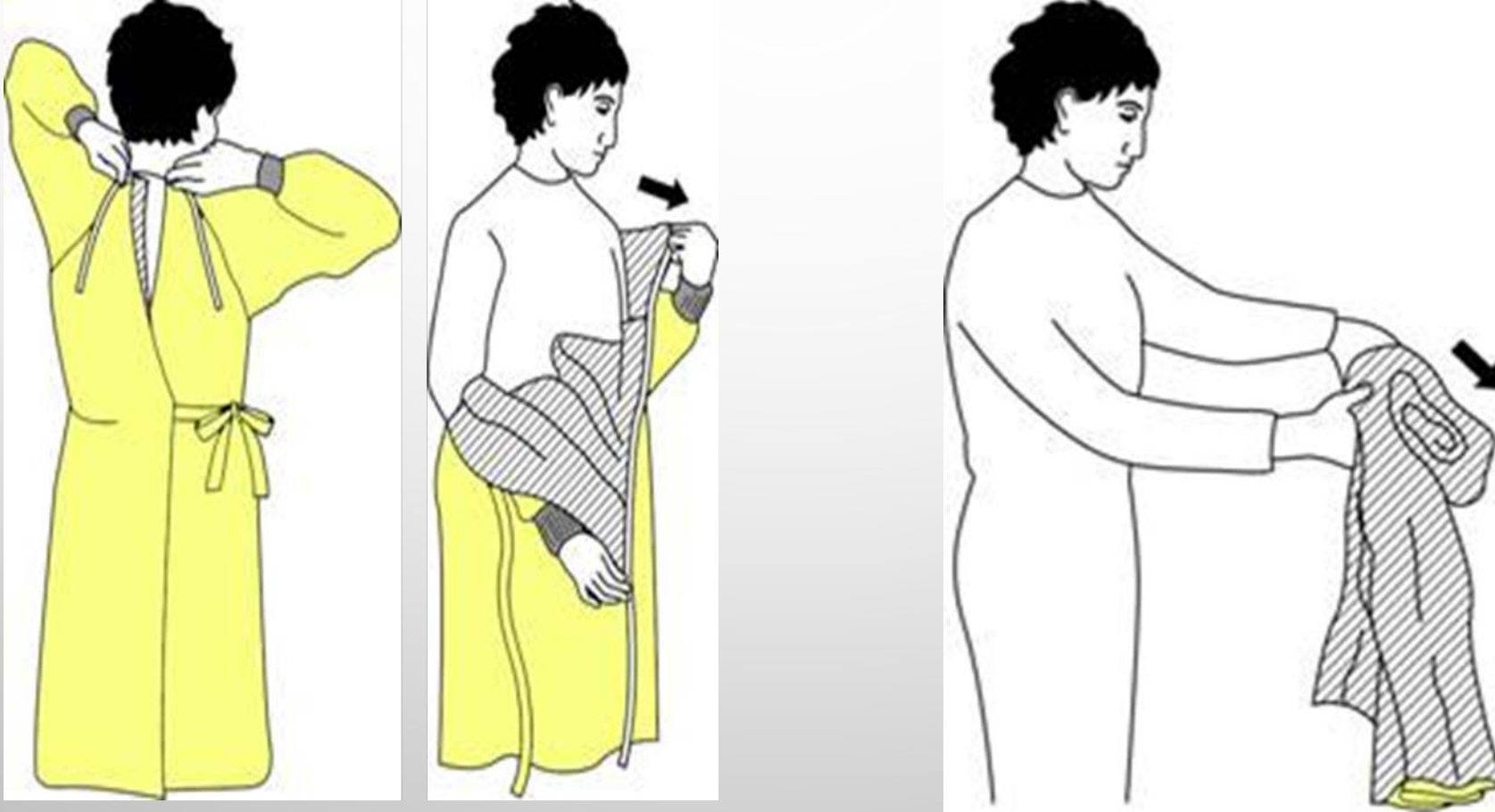
- Önlük malzemesi uygulanacak işleme göre seçilmeli
- Uygun tip ve boyut seçilmeli
- Arkadan bağlanmalı

ÖNLÜK GİYİLDİKTEN SONRA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- İşlem sırasında kirlendiğinde değiştirilmeli
- Kan veya sekresyon sıçradığında hemen değiştirilmeli, altındaki giysi ve deri yıkanmalı
- Tek kullanımlık olanlar tekrar kullanılmamalı
- Cerrahi önlükler ortak kullanılmamalıdır.

ÖNLÜK ÇIKARILIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Çıkarıldığında sadece temiz taraf görünmeli

ÖNLÜK ÇIKARILIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Omuz kısımlarından tutulur
- Kontamine dış yüz içe doğru çevrilir
- Yuvarlayarak katlanır
- Çıkarıldığında sadece temiz taraf görünmelidir.

YÜZ KORUYUCULAR (MASKE, GÖZLÜK, YÜZ SİPERLİKLERİ)

MASKE

KAFALAR KARIŞABİLİYOR....
GEREKTEĞİ YERDE KULLAN...

MASKE

Maskeler burnu ve ağız tamamen kaplamalı ve sıvı sızması önlemelidir. maskeler burun ve ağız üzerinde rahatça duracak uygunlukta olmalıdır. bu nedenle, maskelerin esnek bir burun kısmı vardır ve lastikli veya iple bağlanabilir şekilde kafaya yerleştirilebilmektedir.

MASKE TÜRLERİ VE ÖZELLİKLERİ

	Amacı/Kullanımı	Açıklama
Maskeler Cerrahi Maskeler	<ul style="list-style-type: none"> • Giyeni kan ve diğer vücut sıvılarının ağız ve yüze sıçramasından korur örn; ameliyat endoskopi	<ul style="list-style-type: none"> • Tek kullanımlıktır • Takılan maske ellenmemelidir • Maskeyi çıkarmak için sadece ipleri ellenmelidir ve sonra eller yıkanmalıdır
Filtreli Maskeler	<ul style="list-style-type: none"> • Hava yolu ile bulaşan damlacıkların inhalasyonunu önler • Yüz ve ağız vücut sıvılarından sıçrayanlarından/havaya karışanlardan korur	<ul style="list-style-type: none"> • Çıkarıldıktan sonra tekrar kullanılmamalıdır.

CERRAHİ MASKE

- Kan ve vücut sekresyonlarına karşı korunmak
- Hastayı korumak (cerrahi, üst solunum yolu infeksi.)

FİLTRELİ MASKELER (RESPIRATUAR KORUMA)

- Sağlık alanında en yaygın kullanılan respiratörler N95, N99 veya N100 partikül respiratörleridir.
- Bu respiratörler, çapı 5 mikrondan küçük olan partiküller hariç tüm partikülleri filtreleme özelliğine sahiptir.
- Diğer respiratör tiplerinin seçiminde de maruziyetin niteliği ve içerdiği risk dikkate alınmalıdır. Örneğin, N95 partikül respiratörler, tüberküloz enfeksiyonu olan hasta odasına giren personel tarafından giyilebilir. Ancak, eğer hastaya bronkoskopi işlemi yapılıyorsa, sağlık çalışanları papr (elektrikli hava temizleyici respiratör) gibi solunum koruma düzeyi daha yüksek bir respiratör kullanılabilir.

MASKE TAKILIRKEN;

- Burnu, ağız ve çeneyi tamamen içine almalı
- Yüze uygunluk tam olmalı
- N95 gibi özel tip maskeler için yüze uyum testi yapılmalıdır.

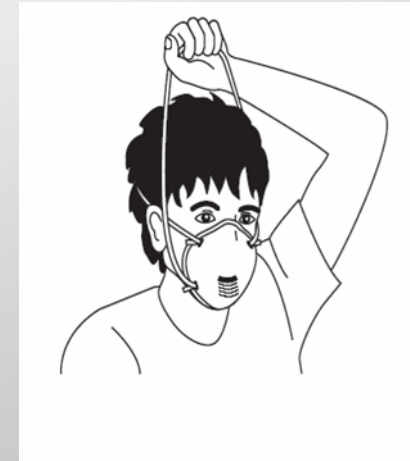
MASKE GİYİLDİKTEN SONRA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Tükürük veya sekresyonlarla ıslandığı zaman değiştirilmeli
- Tekrar kullanılmamalı
- Ortak kullanılmamalı
- Mikroorganizmalara karşı tam korumadığı unutulmamalıdır.

MASKE ÇIKARILIRKEN

- Maske baęları (önce alttaki) çözülür
- Maskenin ön yüzü kontamine olduğu için elle temas etmemeli
- Baęlardan tutularak atılmalıdır.

GÖZLÜK

GÖZLÜK

- Koruyucu gözlükler gözler için koruyucu bir bariyer sağlamaktadır. kişisel numaralı lensler optimum göz koruması sağlamaz ve koruyucu gözlükler yerine kullanılmamalıdır.
- Koruyucu gözlükler gözleri veya numaralı kişisel lensleri çevrelemeli ve rahat bir şekilde göze oturmalıdır.
- Buğulanmayan özellikleri olan koruyucu gözlükler görme berraklığını korumaya yardımcı olmaktadır.
- Gözlükler sıçrama riskinin olduğu durumlarda yeterli korumayı sağlar ancak gözlüklerin yeterli koruma sağlayabilmesi için gözün etrafını da sarması gereklidir.

GÖZLÜK ÇIKARTILMASI

Eldivensiz ellerle çıkarılır.

YÜZ SİPERLİKLERİ

YÜZ SİPERLİKLERİ

- Ağız, burun ve göz koruması istenen ve gerekli olan bir durumdur ve bu amaçla yüz siperlikleri kullanılmaktadır. örneğin sekresyonlar aspire edilirken veya yara irrigasyonunda maskeler veya koruyucu gözlükler giymek yerine yüz siperliği tercih edilebilir.
- Yüz siperliği alını kaplamalı, çenenin altına kadar uzanmalı ve yüzün etrafını sarmalıdır.

YÜZ SİPERLİKLERİ

- Gözleri ve yüzü tam olarak kapatmalı
- Yüze uygunluk tam olmalı
- Yüze oturmalı ancak sıkı olmamalı
- Yüz siperlikleri kan ve diğer vücut sıvılarının sıçrama/havaya karışma riskinin yüksek olduğu durumlarda cerrahi maskeler veya gözlükler yerine tercih edilebilir.

YÜZ SİPERLİKLERİ

Eldivensiz ellerle çıkarılır.

GALOŞ VE BONE

- Kullanımının hastane enfeksiyonlarını önlediğine dair bilimsel veri yok
- Bonelerin ameliyathanede kullanım hasta çıkartılarından cerrahi ekibi korumaya yöneliktir.

GİYİNME SIRASI

- **Ö**NLÜK

- **M**ASKE

- **G**ÖZLÜK

- **E**LDİVEN

ÇIKARMA SIRASI

- **E**LDİVEN

- **G**ÖZLÜK

- **Ö**NLÜK

- **M**ASKE

KKD KULLANIMINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Normal giysi ve üniformaya ek olarak kullanılır
- Üniformalar KKD olarak düşünülmemeli
- Koruyucu ekipman gereksinimi hastalığa bağlı olmayan bir yaklaşım ile yürütülmeli
- Koruyucu ekipman seçimi, hastanın kanı, vücut sıvıları ve sekresyonlarıyla sağlık çalışanının cildinin ve giysilerinin kontaminasyon riskinin ve hastanın mikroorganizmalarının bulaşma riskinin değerlendirilmesi ilkelerine göre yapılmalıdır.

KKD KULLANIMINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- KKD cilt temasını önler. kesikler, sıyrıklar, iyileşmemiş yeni vücut piercingleri örneğin yüzdeki piercingler veya iyileşmemiş dövmeler, KKD ek olarak su geçirmez flaster veya uygun bir sargı ile kapatılmalıdır.
- KKD kullanımından önce ve sonra ellerin dezenfeksiyonu sağlanmalıdır.
- Giysinin kontaminasyonunu önlemek için kollar dirseğin altından itibaren açık olmalıdır.
- KKD kesici alet yaralanmalarına karşı korumaz, mümkün olduğunca kesici alet kullanımından kaçınılmalıdır.
- Üreticisi tarafından tek kullanımlık olduğu belirtilen kişisel koruyucu giysiler tekrar kullanım için saklanmamalıdır.

TEŞEKKÜRLER